

NÚM. 61 • ANY XV • OCTUBRE 1999

Butlletí dels Lluisos

Festa Major d'Horta 1999. Foto Daniel Comas.

**CENTRE
PARROQUIAL
D'HORTA**

Feliu i Codina, 7 i 9
08031 Barcelona

telèfon: 93 427 73 27

e-mail: lluisos@telepolis.com

<http://club.telepolis.com/lluisos>

MEMBRE DE LA COORDINADORA D'ENTITATS D'HORTA

FESTA MAJOR D'HORTA 1999

L'última Festa Major del mil·leni! No trobeu que és impressionant?

L'any que ve tot començarà amb un 2 (1). I nosaltres serem més vells. I el món continuarà la seva trajectòria impassiblement, incommoviblement...

Nosaltres, socis dels Lluïsos, joves i vells, gent pràctica, hem celebrat l'última Festa Major del mil·leni tan "panxos". Els uns, treballant com uns escarrassos perquè els altres poguessin gaudir d'unes hores d'esbarjo que després criticaran o lloaran, segons la seva conveniència.

Hem fet exposicions de Pintura i de Fotografia. Hem donat premis als que un jurat qualificat ha considerat els millors fotògrafs.

Hem fet Cinema extra per als més petits.

Hi ha hagut diversos actes organitzats per aquest grup anomenat Vocalia d'Animació Infantil que tant treballa actualment, juntament amb la secció de teatre que també col·labora a tot arreu: cercavila, tallers de maquillatge, putxinel·lis, pallassos, etc., etc.

L'Esbart Folkloric ens ha delectat amb diverses actuacions al carrer amb danses molt ben interpretades. (Vegeu la foto de la portada d'aquest BUTLLETÍ.)

La secció de Teatre ha tornat a actuar a la plaça Eivissa amb una desimboltura i ben fer admirables.

Les seccions d'Escacs, de Tennis Taula, de jocs de saló i d'etc., etc., han col·laborat en les festes al carrer, a les places.

Les Puntaires han estat presents a l'Avinguda de l'Estatut.

Els socis han visitat les nostres exposicions i han fet acte de presència a la nostra Entitat i a les festes del barri.

També hem fet sopars de mongetes amb botifarres, hem begut "cremat", hem engolit vermuts, ens hem ensordit amb correfocs, i no hem tingut arrossa-

Festa Major d'Horta 1999. El pregó. Foto: Daniel Comas.

Festa Major d'Horta 1999. Teatre a la plaça Eivissa. Foto: Daniel Comas.

da ni hem vist els focs artificials perquè la senyora Pluja ens ha visitat en un mal moment.

Però, malgrat els canvis meteorològics d'aquesta setmana de festes, ens ho hem passat força bé.

Adéu, darrera Festa Major del Segle XX. (1)

Dora Serra

(1) *Nota de la Redacció.*— Segons fonts ben informades, el Segle XX acabarà el dia 31 de desembre del 2000. I el segle XXI i el tercer mil·lenni començaran el dia 1 de gener del 2001. Ho lamentem, però diuen els més entesos en la matèria que és així...

Busquem col·laboradors!!

En Francesc necessita col·laboradors.

Necessita algú que tingui interès en les coses
del teatre: llums, so, tramoia...

Algú que...

En definitiva, algú que vulgui ajudar i col·laborar!

Els interessats sols han d'establir contacte
amb en

Francesc Coma. Així de senzill!

CONCURSOS I PREMIS

Hem celebrat el **37è Concurs Nacional de Fotografia** amb el següent veredicte:

Obres presentades, 219; obres acceptades, 204.

Premi d'honor col·lecció, Tomás Martín Lluís, València. — Primer premi, títol *L'artista*, Moisès Serra Martí, Sabadell. — Segon premi, títol *Prat V*, Sergio Tello, Montcada i Reixac. — Tercer premi, títol *Fira Acuarelas*, Miguel Escribano, Barcelona.

Classificació social:

Primer premi, títol *Siurana II*, Ernest Sitjà i Franquesa. — Segon premi, títol *El Moll 6*, Carme Ballester Piqué. — Tercer premi, títol *Cactus III*, Pilar Giménez López.

En l'apartat de **Concurs Social del curs 1998-99**, organitzat pel nostre Grup Fotogràfic d'Horta:

Blanc i negre. Premiats: Ernest Sitjà i Franquesa; Mercè Sallés Pujol; Jaume Caminal Serret. — *Color.* Premiats: Carme Ballester Piqué; Pilar Giménez López; Ernest Sitjà i Franquesa.

Aquest any hem tingut l'honor que al **repartiment de premis** hi assistís la nova Regidora del districte Horta-Guinardó, Sra. Imma Moraleda i Pérez, acompanyada de la presidenta de la Coordinadora d'Entitats, Sra. Roser Vallhonestà, i la presidenta del nostre Centre, Sra. Carme Oliva. Els donem les gràcies per la seva presència.

Les nostres **tertúlies** continuaran cada segon dissabte de mes. Els temes obligats del curs 1999-2000 seran:

Octubre, *aigua*; novembre, *reflexes*; desembre, *posta de sol*; gener, *campanars*; febrer, *oliveres*; març, *ombres*; abril, *contrallum*; maig, *boira*; juny, *retrat*.

FESTES DE LA MERCÈ 1999

Nosaltres també hi érem!

A la plaça de Catalunya, als tres dies de la IV Mostra d'Associacions de Barcelona.

La secció fotogràfica del Centre Parroquial d'Horta va representar-hi la nostra Entitat i va fer-hi propaganda perquè la tasca social i cultural dels Lluïsos d'Horta sigui coneguda arreu de la Ciutat Comtal.

La fotografia panoràmica que hi vam exposar —"Perspectiva d'Horta de l'any 1910"— fou objecte de l'atenció dels visitants residents en aquesta zona.

Fins i tot ens en demanaven còpies!

Grup Fotogràfic d'Horta

VOCALIA D'ANIMACIÓ INFANTIL

PARTICIPANT EN LA FESTA MAJOR

La Festa Major d'Horta 1999 ja ha passat. Tot i la pluja, ha estat un èxit de participació i activitats. Els de la V.A.I., conjuntament amb el Grup Escènic, vàrem encarregar-nos de fer un taller de maquillatge i berenar, el dissabte 11 de setembre, a la plaça Eivissa. Fou, no cal dir-ho, un altre gran èxit. També participàrem en la cercavila amb les Cucaferes Lluïsa i Lluïset. En definitiva, que els menuts de la casa i del barri gaudiren una bona estona, tirant confetti i caramels durant el recorregut.

Properes activitats: ens hem posat a buscar dates i hores lliures i, finalment, hem triat la del proper diumenge 24 d'octubre a les 12 del migdia per presentar-vos l'espectacle de pallassos de la Companyia Ínfima la Puça *Els Cavallers del Nas Vermell*.

Confiem i esperem trobar-nos, doncs, el dia 24 d'octubre de 1999 al nostre local social i, tots plegats, gaudir d'una funció que ben segur ens agradarà.

Així mateix, pel mes de novembre, tindrem una actuació de Titelles i un Taller de Construcció de Pessebres i Berenar, i, naturalment, el mes de desembre farem Cagar el Tió un altre cop.

Ja rebreu més notícies dels actes que preparem. Fins ben aviat. S'acomiada la:

Vocalia d'Animació Infantil

CARLES SÀNCHEZ I CRUZ

(Soci núm. 626)

El dia 13 d'agost la bandera dels Lluïsos onejava a mig pal. Un soci ens deixava per sempre: en Carles, un antic component del quadre escènic, deixeble del senyor Campmany, un jugador assidu de l'antic equip de bàsquet, un bon amic.

En Carles es va casar amb l'Anna M. Trigueros, dansaire i comediògrafa. Com que van marxar a viure fora del barri, de mica en mica es van desvincular de la vida social del Centre. Van tenir fills, després néts...

Ara que ja havien aconseguit la jubilació, van respondre a la crida de col·laborar en el teatre de veterans que durant aquests últims anys anem organitzant per les festes de Sant Lluís. Els feia il·lusió prendre part en l'espectacle de *My Fair Lady*, però unes molèsties estomacals privaren en Carles d'acompanyar-nos. Les molèsties van créixer fins a causar-li la mort. L'Anna Maria li ha fet costat... Ja no el veurem més! La dama Negra de la Dalla se l'ha emportat... I l'Anna plora... I nosaltres també.

Adéu, Carles. Fins a l'eternitat!

Dora Serra

FEU-VOS OFRENA!

Des de l'admiració i l'afecte vers Mossèn Xavier Roselló, volem retre-li homenatge, tot recordant una exhortació seva que ara ens ressona com una súplica i un deure.

Tots els que el tractàrem coneixíem el gran talent, la immensa capacitat de treball i l'enorme generositat que tenia. Les paraules que ens adreçava sortien de la font d'aigua viva. El Senyor les posava als seus llavis per al nostre bé. Ell mateix, a les seves noces d'or sacerdotals, afirmava: "El sacerdoci no és una carrera; és un sagrament, és la gràcia de Déu que passa a través del sacerdot, encara que aquest sigui indigne."

En una Assemblea Parroquial, organitzà un col·loqui que duia per títol: "Què és per a tu la Missa?" Cadascú hi expressà les seves impressions i sentiments. Després, ell ens parlà així: "La nostra participació en la Missa no pot limitar-se a una simple assistència, sinó que hem de ser-ne també protagonistes, donant-nos amb Crist. Ell s'oferí al Pare en la Creu i als homes en el sopar eucarístic. L'actitud sacrificial de Jesús, el seu exemple, ha d'esdevenir arrel i norma en la nostra vida. Així, doncs, en la Missa cal que ens hi oferim també nosaltres."

Mossèn Xavier: Gràcies per la seva dedicació inegotable, tants anys, al servei de la Parròquia i de tot el barri d'Horta. El seu testimoni ens esperona. El portem al cor i no el volem oblidar. En tot cas, vostè és ja a la Casa del Pare, en les mans de Déu, que ens estima i ens té sempre presents.

Hem arribat a l'estiu. Temps de vacances! Descansem, doncs, però ajudem també a descansar els nostres familiars i amics. Davant de tantes necessitats materials i espirituals del món que ens envolta, ¡fem-nos ofrena a Déu i als nostres germans!

Aquest escrit ha estat suggerit pel bon amic Antoni Caminal (a.C.s.). Tot dedicant-li especialment aquestes línies, volem finalitzar amb aquesta pregària:

Senyor! Feu-nos humils i servicials. Concediu-nos que mai ens manquin sacerdots consagrats a Vós i dedicats al poble. Que, amb la Vostra gràcia, la nostra vida es converteixi en una ofrena agradable i ho serà si procurem pensar sempre bé, si ens esforcem a dir bé de tothom i si fem el bé sense discriminacions de cap mena.

(Per manca d'espai, aquest escrit no pogué sortir en el número anterior.— Nota del Coordinador.)

Albert Maymó i Ricart

MONTSERRAT

MUNTANYA I MONESTIR

Muntanya i monestir; dues realitats que en constitueixen una de sola: Montserrat. Inscrita en la serralada Prelitoral Catalana, la muntanya serrada es troba entre les depressions Prelitoral i Central del Principat. Situada a la dreta del Llobregat, fa deu quilòmetres de llargada i només cinc d'amplada. Els punts extrems són el congost del Cairat, a llevant, i el coll de Can Maçana, a l'extrem de ponent. La vall de Marganell i l'altiplà de Collbató-els Brucs limiten la muntanya a nord i sud, respectivament.

Qui contempli Montserrat des del nord no oblidarà la imatge més bonica i comprendrà per què un nom tan peculiar: "muntanya serrada". Poetes, viatgers i geògrafs de totes les èpoques han constatat la fantasia de les roques i agulles que distingeixen aquest fenomen natural i n'han deixat constància en tractats i poemes. El baró de Maldà, Jacint Verdaguer, Joaquim Ruyra, Joan Maragall i Josep Carner i tants altres hi han descobert i n'han cantat formes semblants a orgues, piràmides, castells, campanars i cimborris; l'han comparada a un retaule gòtic, a un retaule barroc, a tota una catedral.

El monestir de Montserrat el va fundar el gran abat-bisbe Oliba pels volts del 1025 en establir una petita comunitat de monjos al servei de l'església de Santa Maria. Els Reis Catòlics van incorporar Montserrat a la congregació monàstica de San Benito de Valladolid. La guerra napoleònica i els esdeveniments polítics posteriors van interrompre la vida conventual en diverses ocasions i definitivament el 1835. Però a partir del 1844 i sobretot del mandat de l'abat Miquel Muntadas (1858-1885) es va restaurar la comunitat que ha perdurat fins als nostres dies (actualment hi ha uns 80 monjos), amb l'únic parèntesi de la guerra civil 1936-39, de la qual van ser víctimes 25 monjos. Per al repòs de les seves despulles mortals fou construïda la cripta de la basílica.

Eren temps difícils, els dels anys quaranta. I en moments difícils el poble s'arropa a allò que creu més segur. Subratllant notes fermament ancorades en l'evangeli, el nostre poble, el senzill i l'altre, encara avui —en som testimonis— es refia de poder aixecar el ulls i el cor cap a Maria. Montserrat, fogar d'oració i de fe cristiana, vol continuar essent un signe clar de la proximitat i de la presència de la Mare de Déu enmig del poble, sempre per acostar-lo més i més a Jesucrist. Vol continuar participant en l'esforç comú d'evangelització de l'Església catalana, mostrant-se especialment atent i amb actitud solidària i sensibilitzar-hi els pelegrins i visitants.

"Que Santa Maria, honor de tots els pobles, ens apropi cada dia més el seu fill Jesucrist." — (C.C. 16-7-98)

EXCURSIÓ A LA Cerdanya

Una vegada més, ens disposem a gaudir d'uns dies d'esbarjo organitzats pel Centre Parroquial d'Horta. Per aquest motiu, ens dirigim cap a Bellver de Cerdanya on centralitzem l'estada i, des d'allí, amb l'ajuda d'una experta guia de la comarca molt ben documentada, fem una colla de visites per aquelles contrades tan boniques.

Seguint l'itinerari escollit, visitem Pont de Bar, Montferrer i l'antiga farinera. Després, a la tarda, passem a la part francesa de la Cerdanya per anar a Odeillo, per visitar-hi el forn solar.

Al dia següent, després de fer una paradeta a Martinet per comprar-hi coca, passant per Arançà, ens adreçem al refugi del Fornell on tenim previst fer-hi un dinar de costellada.

Però, abans, els caminadors ens arribem fins a un petit estany no gaire llunyà, un racó molt bonic i encantador anomenat Comabella.

El següent dia, després de passar el túnel del Cadí altra vegada, en la comarca del Bergadà, visitem el poble de Bagà, tot carregat d'història, i, a continuació, cap a la Pobla de Lillet per visitar el Clot del Moro, el museu del ferrocarril que hi estan instal·lant, per, a continuació, pujar a Sant Corneli sobre Cercs, per dinar i visitar les antigues mines de carbó, per la qual cosa ens posem tots unes gorres de cop (casc de paleta).

L'endemà, cap a Andorra, amb la seva babel de cobxes i supermercats.

I l'últim dia, en el poble de Bar, ens mostraren la fabricació artesana del formatge. Una altra de les visites va ser a la Seu d'Urgell, on visitarem el Canal Olímpic.

Tot això, com dic, acompanyats d'una guia molt simpàtica i ben documentada sobre els llocs que visitàvem, la qual, per fer-nos més agradables els desplaçaments, ens va explicar, per exemple, que en un poble molt encimbellat, anomenat Aristot, les gallines porten calces perquè no els caiguin els ous i es trenquin; que l'animal que dona més voltes després de morir és el pollastre a l'ast, i que la sigla RENFE vol dir *Rogamos Empujen Nuestro Ferrocarril Enfermo*, entre d'altres coses prou interessants.

Per postres, el temps ens acompanyà molt i, a més, hi va haver propina amb visites que no estaven programades a Talló, Sallagossa, Puigcerdà i un parc amb cérvols, entre d'altres.

En Pau / Setembre de 1999

MERCÈ TOBOSO I BOSCH

Nascuda el dia 1 d'octubre de 1924,
és actualment la sòcia núm. 66 del Centre Parroquial d'Horta.

És la petita de la nissaga Toboso i Bosch i ens diu que ella va néixer al carrer Campoamor, 44, la casa que fa cantonada amb el carrer Lloret, al costat de Can Martí...

MERCÈ: Hi vaig viure fins als vuit anys, o sia, quasi tota la meua infantesa. Havia passat moltes hores a casa dels Martí quan venien als estius. Per a mi era a casa la Xiti i la Maria Àngels. Per casualitat un estiu hi va néixer en Toni Martí. Els seus pares li deien "el noi d'Horta".

DORA: Em sembla recordar que la teua família va canviar moltes vegades de residència.

MERCÈ: És tota una llarga història. Els pares van venir a Horta quan el seu primer fill, en Ferran, tenia nou mesos, l'any 1910 i visqueren al carrer Horta, cantonada Rivero, on ara hi ha una botiga de bicicletes i motos. Aquella va ser la primera casa d'Horta que tingué instal·lació elèctrica.

DORA: Quin honor! Com va ser això?

MERCÈ: La feina del pare era fer aquestes instal·lacions. El feia companyia amb en Pich i Pon, el que un dia va ser alcalde de la nostra ciutat. Ells van posar l'enllumenat als carrers d'Horta. També s'havien ocupat de l'enllumenat dels palaus reials de Madrid i de Barcelona, i, a més a més, d'alguns carrers de Barcelona.

DORA: Devien donar feina a molta gent...

MERCÈ: Tenien una brigada d'homes, 30 o 40. Recordo vagament quan inauguraren una part de la instal·lació dels llums de Barcelona, que el pare em va portar a la festa que s'organitzà. Em semblava estar vivint un conte de fades amb aquelles resplendors!

DORA: Es fa difícil pensar que diferent que devia ser la vida sense electricitat! Ara ens semblaria tornar a l'època de les caveres, sense la llum elèctrica! Però com que som a finals de segle, anem enrere només per a recordar la història, en aquest cas d'avui, la de la teua família.

MERCÈ: Al carrer Horta van néixer tots els meus germans. La primera, l'Esperança, de qui el senyor Pich i Pon fou el padri de bateig. Neix la Manolita, que es va morir als dos anys i mig, en tan sols 24 hores de malaltia. Va morir del "garrotillo".

DORA: Què és el "garrotillo"?

MERCÈ: És com una diftèria. De primer ve una tos i després un ofec perquè es van garratibant les cordes bucals i tots els òrgans del coll, fins que les barres queden agarrotades i ja no pots respirar. Abans de l'any de la mort de la Manolita, neix un nen que li posen el mateix nom: Manuel. També es va morir, als nou mesos, no sé de què. El pare va dir "cap més fill no es dirà aquest nom; prou Manuels!" Van seguir en Francesc i la Montserrat. En Jordi ja va néixer al carrer Campoamor, com jo.

DORA: *Deviés començar a anar a escola...*

MERCÉ: ... a les Dominiques de davant de casa. Però, canviem de domicili i anem a parar al carrer Mallorca i jo passo a l'escola de les Dominiques del carrer Trafalgar on em van preparar per celebrar la Primera Comunió, a l'església dels Dominics del carrer Ausiàs Marc.

DORA: *Encara feu més canvis, oi?*

MERCÉ: I tant! Vet aquí que la mare es va posar malalta i el metge va aconsellar al pare que busqués una casa ben assolellada que això li faria bé a la mare. Anem a viure al passeig de Sant Joan.

DORA: *I Horta? Us n'havieu oblidat, d'Horta?*

MERCÉ: Què va! Els meus germans hi eren sempre, ara per jugar al bàsquet, ara pels assajos de les comèdies o per l'orfeó... Un dia, el pare va dir: "On són els nois? — A Horta, on vols que siguin. — I doncs, què hi fem nosaltres, al centre de la ciutat? Si algú troba una casa per llogar a Horta, ens hi traslladarem tot seguit."

DORA: *I la vàreu trobar?*

MERCÉ: Ja ho crec! Al carrer Salses, on encara viuen la meva germana Montserrat i la seva família. Ja ens teniu a tots cap a Horta i jo cap a l'escola de les Dominiques del carrer Campoamor, altra vegada.

DORA: ... I et fas gran i t'incorpores als Lluïsos i a la Parròquia com tots els teus germans. Ja som a l'any 1936 i deus recordar moltes coses d'aquells anys de guerra i de postguerra...

MERCÉ: El meu germà Ferran ja s'havia casat el 1934, després l'Esperança, el 1935, amb en Ricard Vendrell. En Francesc encara era solter però va entrar en quintes. El mateix que en Ferran i en Ricard, els tocà anar al front... Varen passar moltes peripècies i nosaltres, els pares, en Jordi i jo, molta gana. Més val que no en parlem d'aquells temps: massa mals records!

DORA: *Anem, doncs a la postguerra.*

MERCÉ: La parròquia estava mig enrunada ja que l'havien bombardejada el primer dia del juliol del 36 i després va servir de magatzem per als soldats i l'ompliren de bidons de benzina. L'any 1939 ens fa de parròquia l'església del convent de les Carmelites. Ens van acollir mentre duraren les obres de restauració. Allí celebràrem la primera Missa del Gall de la postguerra, que per cert, vàrem passar molt de fred. Bé, de fred a l'església en passàrem molts anys, tant a la capella com a la Parròquia.

DORA: *Els Lluïsos també tornava a funcionar i tu hi vas fer teatre.*

MERCÉ: També vaig cantar a l'Orfeó. (Per cert, deixam' aclarir una cosa de la fotografia del BUTLLETÍ passat que acompanya l'entrevista de la Quimeta Gallemí: de les dues noies que porten trenes, la primera és l'Assumpta Mercader i la segona és la Maria Homar.) Tornant al teatre, les noies només representàvem una obra a l'any, per la festa de la Puríssima. Recordo una de les meves primeres actuacions, ben petita, en *Les figures*

Març de 1951. Obra: *Periandre*.

del *Pessebre*, del mestre Llongueres. Ja més gran vaig intervenir en *La santa virreina*. Hi feia d'home: Juan de Hurtado (el virrei era la Maria Ribó). L'any 46 o 47, quan ja començaren a fer teatre mixt, vaig interpretar el paper de l'india Zuma, la parella del teu home, en Ferran Solé. Com a obres importants citaré *Cyrano de Bergerac*, *El divino impaciente*, *La creu de la masia* i la *Passió*.

DORA: Et recordo fent-hi de Magdalena.

MERCÈ: El primer paper que vaig fer-hi, a la *Passió*, fou el de mossa de Califàs. Un any vaig suplir la meua cunyada Maria Ribó en el paper de Maria. Ella estava embarassada i no els va semblar prudent fer-la intervenir. La Magdalena va ser l'*herència* de la Montserrat Ribó, que va plegar en casar-se.

DORA: Tu també vas plegar en casar-te, si no ho recordo malament.

MERCÈ: Sí. La meua última comèdia de soltera va ser *El port de les boires*. Tres dies abans del casament, vaig actuar al teatre Romea. Havíem guanyat el primer premi del concurs teatral organitzat per FESTA. Era l'any 1952 que vaig plegar, i, d'aleshores ençà, sols he sortit a fer alguna interpretació esporàdica. Ara ja és cosa dels fills, millor dit, del fill Toni, de la seva dona, els seus fills i la seva gosseta "Nina", que sembla que hi estiguin "afincats", en aquesta Casa.

DORA: Quants fills heu tingut?

MERCÈ: Set. Quatre nois i tres noies. Tots són casats i pares i mares de família. Tenim nou néts. La mitjana, la Lourdes, va morir als vint-i-un anys, d'un càncer al genoll, un càncer anomenat "Cercoma".

DORA: Va ser una tragèdia que no podem oblidar mai. Però vosaltres heu estat una família forta i activa i no us heu deixat vèncer pel dolor. Heu fet moltes altres activitats per la parròquia i pels Lluïsos.

MERCÈ: És cert. Continuem vinculats a través de la Pedagogia Familiar, dels Equips de Matrimonis que, per cert, es pot dir que és un moviment que nasqué a casa nostra, en una d'aquelles reunions que fèiem amb mossèn Roselló de Revisió de Vida, ara fa

trenta anys. Encara ens reunim cada mes, aquell primer grup d'amics.

DORA: *Digues que la vostra vinculació amb aquesta Casa ha estat constant.*

MERCÉ: De joves, entre el que jo feia i el que feien els meus germans, teniem la vida plena. Em semblava sentir la pilota de bàsquet rebotant al pati de l'església, hores i més hores. El dissabtes al matí, a les set, ja hi havia en Saló i els seus nois fent entrenament. Com que vivíem al davant del cau, sentíem tots els sorolls. Ara em fa somriure el recordar-ho, però moltes vegades em feia ràbia ser despertada pels cops de pilota.

DORA: *Em sembla que hem fet un bon repàs a la teva història. Vols dir alguna cosa especial per als lectors del BUTLLETÍ?*

MERCÉ: Desitjaria que tots els que passeu hores en aquesta Casa us sentíssiu tan feliços com m'hi vaig sentir jo. La meua joventut va transcórrer entre les parets dels Lluïsos i la companyia de la seva gent. Ara ja sóc gran i encara hi tinc caliu. Encara venim als sopars de germanor, a les representacions teatrals i a les reunions de veterans, el nostre grup de fa trenta anys!

DORA: *Gràcies per la teva col·laboració.*

Dora Serra

GASTRONOMIA

MANETES DE PORC

Heus ací la manera de fer unes bones **Manetes de porc amb tomàquet** en 4 hores i 45 minuts.

Ingredients:

3 mans de porc / 50 grams de pernil a trossets / 50 g de xoriç a trossets / + de litre de vi blanc sec / 25 grams de farina / 1 tassa de tomàquet fregit / clau en espècie / pebre en gra / farigola / llorer / julivert / sal / i oli.

Preparació:

1. Es posen les mans en una cassola amb abundant aigua, sal, pebre, farigola, llorer, julivert, clau i el vi. Es deixa bullir tres hores a foc lent i l'olla tapada.
2. Quan estiguin tendres, s'escorren i es separen, el brou es guarda.
3. Reofeguem amb una mica d'oli el xoriç i el pernil, afegim el tomàquet fregit, les mans tallades a trossos i tres quarts de litre del brou.
4. Ho posem al foc durant una hora més, afegim la farina diluïda en una mica d'aigua freda, i ho deixem coure encara mitja hora més. Rectificar el punt d'assaonament abans de servir.
5. **Recordar:** Preparar un sofregit, és ben fàcil i ho pots fer mentre es couen les mans. Daurem una ceba picada, hi afegim el tomàquet pelat i triturat (o de pot si es vol), ho condimentem, ho deixem coure i s'afegeix a les manetes.

Bon apetit.

Txef Pierre Man-Dukaire

Sonet de les noces d'or poètiques

Fa cinquanta anys que escriguí el primer vers
i ja mai m'ha deixat la Poesia
bo i sent el meu consol de cada dia
així en l'instant propici com l'advers.

Inicií el meu Cant tal un convers
a l'afició del pare, que em colpia:
—la Música era el meu tot—, pró m'estremia
la cadència del Rim, i hi fiu immers...

I... en vaig fer ús —qui sap si fent-ne abús—,
creient poder reeixir —ai, pobre il·lús!—
espigolant i arrastellant paraules...

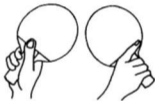
No sé si avui m'he de sentir confús
del meu trobar —ni leu, ni ric, ni clus—
en cents de rims que mai s'han d'oïr en les aules!

Joan Bartrolí i Bonany (*Juny de 1999*)

NOTÍCIES PENDENTS I RECENTS

Nota del coordinador.— Per manca d'espai al passat número d'aquest BUTLLETÍ, quedaren al tinter alguns paràgrafs que ens havien fet arribar els nois de la secció de Tennis Taula. Se'ls prega que se'n facin càrrec... Moltes gràcies. Dits paràgrafs eren els següents:

- En els campionats d'Espanya universitari, celebrats a València, Hèctor Montañana i Florenci Grau es varen proclamar campions d'Espanya en la competició de dobles.
- En els campionats de Catalunya universitaris, celebrats a Vic, Hèctor Montañana i Florenci Grau es varen proclamar campions en la categoria de dobles.
- En els campionats de Catalunya absoluts, jugats a Amposta, el nostre equip es va classificar en 9è lloc.
- També cal destacar que el nostre jugador Joan Pareja participarà durant la primera quinzena de juliol en els campionats d'Europa de Veterans a Gotenburg (Göteborg), Suècia.
- En Jaume Miró participarà com a àrbitre en els propers Campionats del Món que tindran lloc a l'agost a la localitat holandesa d'Eindhoven.

¿Sabíeu que la pilota de ping-pong... vola a una velocitat mitjana de 120 km/hora i pot arribar als 170 km/h en colpejar la taula?

- Que no pot superar els 2,5 grams de pes?
- Que el 1891 es començà a fabricar de cel·luloide, tal com és actualment, i que anteriorment es feia de caubxú folrat d'una malla de fil?
- Que el seu diàmetre és de 3,8 cm?
- Que, al contrari que al de tennis, al juga-

dor de tennis taula no li agrada canviar de pilota quan s'acostuma a una que és bona?
 —Que una pilota es diu que és bona si és rodona (n'hi ha moltes que són 'ous') i si la duresa del cel·luloide és uniforme?
 —Que té quelcom en comú amb els bons cuiners, car la seva qualitat es distingeix per 1, 2 o 3 estrelles?

NOTÍCIES FRESQUES. — Hem començat una nova temporada. Després de l'ascens del nostre equip de Provincial a 3a Nacional, competirem en 3 categories estatals (1a, 2a, i 3a). També tenim un equip de Veterans i 2 equips de Juvenils.

—Les nostres metes són mantenir les categories dels equips; en Veterans, mirar de repetir els èxits de la passada campanya: medalla d'or als campionats de Catalunya i de bronze als d'Espanya; en Juvenils, intentar classificar-nos per als campionats de Catalunya i d'Espanya.

—Vam contribuir a la Festa Major d'Horta organitzant-hi un torneig. Per culpa de la pluja, no es pogué celebrar a la plaça Bacardí. Finalment, amb participació de 20 jugadors, es feu al nostre local. Els tres primers classificats foren: Daniel Leiva, Javier Peinado i Víctor Pérez.

Secció de Tennis de Taula

Capítol 61

D'UN QUE N'HI CAUEN NORANTA

El dia 5 de novembre del 1909 nasqué un "nanu" al carrer de Bonavista, a 100 metres del passeig de Gràcia. Pocs dies després el batejaren a la catedral barcelonina i li imposaren el nom de Pere. Pere com el seu pare, Pere com els dos avis, Pere com un oncle, Pere com dos cosins germans, Pere com un oncle del seu pare, Pere com dos cosins germans del pare, Deu Peres en actiu. No pogueren formar el "Pere Futbol Club" perquè el següent Pere no aparegué fins 39 anys més tard, quan dels altres ja només en quedaven cinc.

I encara que sembli mentida, el 5 de novembre del 1999, transcorreguts 32.878 dies, aquell "nanu", si Déu vol, complirà 90 anys. I un bon dia, ja a les portes de posar el cartell de nonagenari, en Pere, degudament concentrat, es dedica a fer un repàs exhaustiu del seu llarg pelegrinatge per aquest món de mones. I recorda, recorda i recorda...

Recorda que, des d'una torreta de Badalona, de la qual li agrada recordar algunes vivències, el 1913 el portaren a Horta, a la baixada del Mercat, 12, vivenda avui desapareguda. Recorda que a casa utilitzaven llum de carbur i espelmes, i recorda quan hi posaren el gas i després l'electricitat. I en Pere segueix recordant que l'aigua havien de pujar-la del pou amb galledes i anar-ne a buscar, amb un cantiret, a la font que hi havia al bell mig del mercat. I en Pere recorda com havien d'encendre foc amb carbó d'alzina i encenalls i com li agradava ventar-lo perquè sortien aquelles espurnes vermelles que s'escampaven per la cuina. Però el record més viu de la seva infantesa és aquella Riera, on passava totes les hores lliures jugant amb la mainada del barri.

En Pere recorda quan nasqué el seu germà petit el 14-5-14 i que, com que a casa hi feia nosa, pel setembre el portaren al col·legi "La Salle" del carrer Chapí. Allà hi estudià nou anys i continuà dos anys més a "La Salle" Josepets. I recorda tots els seus amics, els companys de curs d'un lloc i de l'altre, dels quals no en queda ni un.

I ara en Pere recorda un gran dia: el de la seva Primera Comunió, al qual, de menuts, no donem la importància extraordinària que realment té. Recorda que lluia el vestit que ja havia portat el germà gran i també serviria per al petit. Recorda que, en aquell temps, no es reservava lloc per als primers combregants, i que aquests havien de col·locar-se on podien quan entraven al temple.

En Pere segueix recordant; recorda el disgust que tingué quan el seu pare se'n va anar a Amèrica el 1918, i, més encara, quan, el 1921, ho féu el seu germà gran que era el primer entre els seus companys de joc. I també la greu malaltia soferta el 1923, que el tingué quaranta dies enllitat, durant els quals tingué sempre a l'habitació la reliquia de sant Joan Baptista de la Salle que li havia portat l'*hermano* Joan, director de l'escola de Chapí. Visitat diverses vegades, durant la malaltia, per mossèn Carles Oller, nou vicari de la parròquia, en Pere ingressà a la congregació mariana per ell formada, amb domicili al Local. En marxar d'Horta el mossèn, es dissolgué la congregació, i és quan en Pere es fa soci dels Lluïsos i comença tot seguit la seva activitat teatral, aquell any 1926.

En Pere recorda que li agafà la gran afecció al futbol el 1921, i com avui dia encara pot recitar les formacions dels equips, d'aquell any, de Barcelona, Espanyol, Europa, Sabadell i Martinenc. En Pere recorda que l'any 1925 estigué present a la inauguració

del camp de les Corts, i el 1957 a la del Camp Nou. I pensa com encara actualment no es deixa perdre cap partit per la "tele", tot i les rondinadetes de la seva sofrida esposa.

Ara recorda que començà a treballar, el setembre del 1925, al Banc de Bilbao, per un sou de 100 pessetes al mes, i com, set mesos més tard, passaria al The Royal Bank of Canada amb la mateixa paga, que duraria fins que complís 18 anys.

I en la desfilada que recorda li toca el torn a la seva afecció a les sardanes, i no pot per menys que dedicar-li una llarga estona, tot revivint aquella la seva primera audició, la vetlla de la festa del Roser de 1926 al pati del Local, quan encara amb prou feines sabia puntejar. En Pere recorda aquell vibrant discurs condemnatori amb què el sardanista número 1, Miquel Bonet, fustigava els joves que no havien comprat el ram, quan encara quedaven "gentils donzelles" que no en tenien. En Pere recorda com, amb el cap cot i avergonyit, adquirir el ramell i el posà a les mans d'una noia, una noieta, que no havia rebut l'obsequi...

Intranscendent, oi?... Però en Pere no ho considera pas així, perquè també té ben present que a aquella noia, a qui mig de mala gana havia donat el ram, tardaria exactament un any i mig a dirigir-li la paraula: la vigília de Sant Josep, al Centre Català. I recorda com hi hagué un segon ramell, i com, amb aquella noia, que es deia Quimeta, començà espontàniament una atracció mútua; a l'atracció seguí l'afecte, l'estima, i la cosa acabaria en matrimoni el 1936... Transcendent, oi?

Recorda quan el seu pare el reclamà des d'Amèrica, i com en Pere li contestà que "nonis", que ell aquí s'hi trobava molt bé, fent companyia a la mare, a l'avi i al germà petit. El pare tomària el 1929, ocupant el buit que havia deixat l'avi, desaparegut uns mesos abans.

I, per segona vegada, en Pere es deté una llarga estona; aquesta vegada per recordar el seu servei militar, el 1931, al *Regimiento de Infantería de Jaén*, situat a la Barceloneta, unitat militar la més propera a Capitanía General. I és que del servei militar, el Pere en recorda dos fets extraordinaris: l'un per la satisfacció que li produí, i l'altre pel fet històric que li tocà viure.

El primer d'ells, per l'oportunitat que se li presentà de preparar, juntament amb en Josep Vila, una quarantena de *quintos*, la majoria palentins, per a la seva Primera Comunió, acte que se celebrà a la parròquia de Nostra Senyora de Betlem, i que fou seguit d'un apetitós esmorzar en una Casa Regional.

El segon esdeveniment fou aquell 14 d'abril, proclamació de la República.

En Pere recorda com el coronel Arias, cap del regiment, els tingué dues hores formats al pati del quarter disposats per sortir en defensa de la monarquia, fins que es pronuncià el sospirat "*¡Rompan filas!*" I com aquella nit li tocà entrar de cabo de guàrdia a la porta de la caserna, guàrdia que resultà extraordinàriament fatigosa, a causa de la contínua entrada i sortida de nous caps de Capitanía i de comandament del regiment. A la matinada del dia 15, el coronel Arias estava destituït, i ocupava el càrrec el tinent coronel Peñalver. Un sargent, amb la tercera companyia formada, els féu saber que "*A partir de ahora en España no hay rey ni Dios*". I, comunicat el seu deïcidi, l'home es quedà tan tranquil.

Continuant amb l'adveniment de la República, en Pere segueix recordant que, uns dies després, el regiment de Jaén fou l'escollit per al solemne canvi de bandera oficial. Recorda el passeig militar des de la Barceloneta, portant la bandera *rojo y gualda* fins al Cinc d'Oros, encreuament del passeig de Gràcia amb la Diagonal, on s'havia aixecat una tribuna, ocupada per les noves autoritats militars i la bandera tricolor en lloc d'honor. Recorda el lliurament per l'oficial abanderat de la bandera monàrquica que quedà arraconada, i la cerimoniosa recepció de la republicana, que passava a ser la representació

Març de 1931. "Quintos" primers combregants.
A primera línia, en Vila i en Pere, amb gorres de plat.

oficial de l'estat espanyol. Els parlaments de rigor, augurant tota classe de prosperitats i felicitats sota el nou règim, i la gran desfilada militar fins a Capitanía. Obria la marxa el grup de gastadors del Regiment, comandat pel cabo Rexach, pare que fou del Rexach del Barça; seguia la nova bandera, les autoritats i, a continuació, en Pere, cabo instructor, en primeríssima línia de la formació.

I en Pere, que no se li pot negar que era actiu, recorda com passava les hores lliures des del 1930 al 34. Com cantava a l'Orfeó, es dedicava a l'excursionisme, feia teatre intensiu als Lluïsos, feia teatre amb el Royal Bank, jugava a futbol amb els Lluïsos, jugava a futbol amb el Royal; mentre col·laborava en la revista *La Vall d'Horta*, que sortia dels Lluïsos, ho feia amb el butlletí que publicava el Royal; campió d'escacs dels Lluïsos el 1931, i campió de Catalunya de banca amb el Royal, el 32 i el 33. Déu n'hi do!

I no pot faltar un record per la Federació de Joves Cristians de Catalunya, la que tan de bé hauria fet a la joventut catalana, però que fou eliminada —en Pere diria que assassinada— per l'odi dels uns i la incomprensió dels altres. Recorda amb reverència el seu vice-president, doctor Pere Tarrés, després mossèn Pere Tarrés, avui camí dels altars, i la seva primera missa, a la qual tingué la sort d'assistir.

I un dia important en la seva vida: el 12 de maig del 1934. Prometatge amb petició de mà. El pare de la Quimeta fa avinent als pares d'en Pere que creu convenient demanar informes a l'alcalde de barri. (L'alcalde de barri era el pare d'en Pere.) I recorda amb goig el matrimoni el 2 de juliol del 1936.

Però també ha de recordar, encara que l'entristeix, que la tranquil·litat durà molt poc. Setze dies després, revolució, destrucció, incendis, la Parròquia, els Lluïsos, la guerra civil, pillatges, assassinats, desfilada de camions amb anarco-comunistes amb escopetes i el puny enlaire...

... Una denúncia tan absurda com enverinada, el registre, el saqueig, la detenció

per les patrulles de control, la intervenció providencial d'una anarquista coneguda de la Quimeta, deixada en llibertat prèvia amenaça que, a la més mínima, el trobarien estirat en una cuneta de la carretera, com tants d'altres se n'hi trobaven. Ensurt darrera ensurt, fins que, al demanar-se la seva lleva, en Pere abandona esposa i pares el 20 de setembre del 1937, precisament el dia que la Quimeta feia 25 anys. En Pere, en companyia de cinc bons amics, camina tot un dia i tres nits fins trepitjar terra andorrana.

Recorda que no es reintegraria a la llar fins el 31 de maig del 1939, amb l'alegria d'haver trobat sans i bona esposa, pares i germà i la resta de la família, però havent passat setze mesos "deliciosos", amb fam, fred i perills de tota mena, lluitant, al front de batalla, en primera línia de foc. Setze mesos per als quals en Pere no vol perdre ni un minut recordant-los; bé prou que en queda història, ben detallada, dia per dia, al seu Diari de Guerra. Però sí que vol recordar aquells deu dies de reconfortant permís de què gaudi, l'agost del 1938, que li permeteren reunir-se amb part de la plana major de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, el seu president Fèlix Millet, mossèn Andreu Oller, i els directius Clavell i Carrogio.

Les algües tornaren al seu llit, i en Pere recorda com es reincorporà al Royal Bank, d'on havia estat expulsat, per ordre del comitè, "por desafecto al régimen y desertor a filas". Però en Pere també recorda com el 1940 el Royal tancà la sucursal, i com entrà a treballar a la "Xarxa", on ho feia el seu germà i molta gent d'Horta. Però en Pere no hi veia la possibilitat de prosperar, i, havent-se-li presentat una oportunitat de fer-ho, passà a la CAPA, la primera entitat fustaire de Catalunya. Aviat hi ocupà càrrecs importants com a poderat, cap de personal, director d'exportació, que li permeteren facilitar l'ingrés a l'empresa de bastant gent d'Horta, inclosos cinc joves i dues noies dels Lluïsos.

També als Lluïsos les algües tornaren al seu llit. En Pere recorda les diferents reconstruccions, la segona etapa de l'Orfeo, les excursions en autocar, els seus càrrecs de secretari i de caixer. Recorda quasi amb veneració mossèn Josep Tintó, la col·laboració a la revista IDEAL, els cuplets dels Pastorets, el gran èxit de la Passió, la seva intensa activitat teatral que minvà per culpa de l'anecdòtic 600, que despertà en el matrimoni l'afecció a viatjar i les ganes de conèixer món.

I, cansat de tant recordar i recordar, en Pere dóna una ullada llampec a esdeveniments alegres i tristos ocorreguts des del seu retorn a la llar... Recorda casoris, naixements, defuncions, desenganys, noces d'or dels pares, retorn de la família d'Amèrica, viatges, excursions... La jubilació, la col·laboració a la botiga regentada per l'esposa, la transició, el recobriment de l'autonomia de Catalunya, les noces d'or pròpies, les intervencions quirúrgiques d'en Pere i de la Quima, la darrera actuació teatral el dia de Sant Pere del 97...

I, acabat el llarg pelegrinatge pel món que li ha tocat viure, en Pere compara el que va trobar amb el que aviat deixarà, on van apareixent invents i paraules noves com *ordinador*, *revisió*, *internet*, *digital*, *web*..., i tantes i tantes d'altres, de les quals en Pere no n'ha volgut saber res, i ara es troba tan ignorant i tan poqueta cosa com quan va sortir de l'ou.

I no pot per menys que acabar amb un sentimental darrer record per a pares, germans, altres familiars i tants i tants bons amics desapareguts... I en Pere s'entristeix... Però reacciona i dóna gràcies a Déu per poder seguir gaudint de la companyia de la seva estimada esposa...

... *L... l... l... Però..., però sí... però sí això... sí això també m'ha passat a mi!... Tot!... tot!!... Quina casualitat!!!*

Pere Solé i Sans (soci núm. 1)
Setembre del 1999

HE LLEGIT UN LLIBRE

L'HERÈNCIA DE CUBA, de *Margarida Aritzena*. Editorial Columna.

L'any 1925, Basilio Peguero, seduït pel mite de fer les Amèriques, va deixar la seva terra, Calanda (això és a l'Aragó), la família, la casa, tot... S'entén que posseïa un gran patrimoni, però ell volia veure el mar, allunyar-se de tot.

Va fer cap a Cuba. Pensava fer-se molt ric i tornar al poble ufanós i content, com un gran "indiano".

Però tot va anar-li malament. En la feina no va tenir sort. Amors a banda i banda de l'Atlàntic, malentesos i traïcions, guerres, morts, tres dones, molts fills...

No va poder tornar mai a la seva terra. Va viure i va morir molt pobre i la Cuba dels seus somnis no va ser més que un gran drama. El llibre és senzill de llegir; la història, molt maca, bastant trista. A mi m'ha agradat moltíssim.

Magdalena Cabacés

CAP A EGIPT

Un dels contes del meu avi

Tots sabeu que el rei Herodes volia matar el nen Jesús. L'àngel del Senyor es va aparèixer a sant Josep i li va dir:

—Aixeca't i fuig cap a Egipte amb l'infant i la seva mare.

Van posar l'albarda i la sàrria a l'ase. Van omplir la sàrria amb les coses més necessàries i començaren a fer camí.

En passar pel primer poble, la verge Maria amb el nen anaven a cavall de l'ase i Josep a peu. La gent murmurava:

—Aquest pobre home arribarà mort de cansament, i la senyora, tan tranquil·la.

Baixà Maria de l'ase i hi pujà Josep amb el nen. Els propers veïns que els varen veure deien:

—Quina cara més dura que té aquest home!

Josep digué:

—Potser tenen raó. L'ase és prou fort: ens aguantarà als tres.

A la vora del camí, uns pagesos, escandalitzats en veure l'ase tan carregat, comentaven:

—Pobre animal! Me'l mataran!

Aleshores, segons m'explicava l'avi, sant Josep, mirant l'ase i, de reüll, els que l'observaven, digué una frase que he recordat sempre:

—Arri, ase, i deixa dir; que mentre hi haurà món hi haurà què dir.

Josep Badia

COM VAIG VIURE LA GUERRA CIVIL (II)

De l'hospital de Berga, a finals de març de 1938, ja bastant recuperats, els dos ferits, en Moratones de Sabadell i jo, ens portaren a la presó Model de Barcelona. A mi em varen instal·lar en una cel·la de la cinquena galeria. No coneixia a cap dels vuit o deu companys que hi havia. Tots ells eren unes belles persones. A la presó es menjava malament, però de tant en tant, amb una pesseta comprava una garrofa o bé de avellanes. Sort que la meua mare s'esforçava per portar-me un bon menjar de tant en tant, i el compartíem amb els companys de cel·la. D'amagat, alguna vegada havíem pogut combregar, i una, oír missa. Un dia a la setmana, durant un quart d'hora, podíem rebre visites. Recordo l'alegria que experimentava quan cridaven el meu nom per córrer cap al locutori enreixat. Vaig rebre alguna visita de la meua mare i de la meua promesa Montserrat, que venien d'Horta tot caminant.

Els presos érem una barreja de gent de diferents maneres de pensar: catòlics, partits polítics de dreta (falangistes, requetés, de la CEDA, de la Lliga, d'Unió Democràtica), i partits d'esquerra (comunistes, anarquistes, de Joventuts Llibertàries), presos comuns i bastants "xoriços", que tenien a la tercera galeria.

Tot d'una, a primers d'abril d'aquell 1938, els presos de les Joventuts Llibertàries varen promoure una insubordinació. Tots els altres estàvem a mercè d'ells. Volien cremar la presó, i al començar a veure les flames des de l'exterior, la força pública entrà dins la presó a dictar "a tiro limpio" causant víctimes entre els revolucionaris. Aleshores vingué l'ordre que va dictar el càstig: Decidiren portar-nos a tots a un camp de treball del SIM (Servei d'Investigació Militar). Sortírem de la Model cap a l'estació del Nord en grups de 15 (3 files de 5), amb dues files de guardes especials als costats, armats fins a les dents. El primer crim ens va omplir d'espant, al veure morir metrallat un company nostre, solament per treure el cap per la finestra del tren. El tren ens portà fins a Bellpuig i d'allí, caminant, fins a Ormelles de Na Gaia, poblet on es va instal·lar el camp de treball número 3. En la llarga caminada, els que queien extenuats o defallits, reberen forts cops de culata per després... assassinar-los.

En arribar ens repartiren en diferents llocs o locals del poble: l'església, el molí, els barbacots... A mi em va tocar a l'església, en un altar lateral, amb quinze o vint companys més.

El primer dia, el cap del camp ens feu un gran arenga. Digué que els comunistes volien que ens redimíssim de les nostres culpes, i que, per tant, seríem molt ben tractats, que el menjar seria estupend, que fariem tota classe d'esports i treballariem pel benestar del poble...

Al poc temps d'arribar a Omells, recordo aquella matança de malalts i ferits, que es varen presentar a reconeixement mèdic. Com a comble, fou sacrificat, amb els nostres companys, el doctor Torrents, metge del poble d'Omells, que, amb tota abnegació, havia assistit els malalts en qualitat de metge.

Aquell dur treball de sol a sol, vigilats continuament, amenaçats per un fusell i un garrot. Jo vaig tenir la sort de no picar ni palejar. El primer dia varen demanar tècnics i em vaig presentar. Em varen donar un metre per prendre les mesures de les trinxeres que anàvem fent. Procurava ajudar els companys en tot el que podia, i, sobretot, avisant-los quan s'acostava el guarda. La consigna que teníem era que jo diria "Aigua" (que volia dir que venia el guarda), perquè els que no treballaven de valent eren colpejats fortament.

Nosaltres fórem els primers d'arribar al camp. Al cap d'un temps, ja érem veterans. Perquè els que anaven arribant després, de la Model, sofriren molt més, car: Si portaves ulleres, eres feixista (els primers dies jo ja vaig llençar les meves); si tenies la pell blanca, eres feixista; si no malparlaves, eres feixista...

El menjar era molt escàs. Per dinar, un cassó de llenties i carn en males condicions. A voltes havia comptat set o vuit llenties. Teníem la sort del xusco que ens donaven al matí, amb un cullerot de cafè, que era aigua. El pa, me'l menjava de seguida, de la gana que portava. I durant el dia, mirant d'arreglar herbes o rels o alguna fruita.

A voltes (sis o set vegades), si ens vigilaven un grup de guardes, als quals potser fèiem llàstima, ens donaven l'oportunitat, durant un quart d'hora com a màxim, d'entrar en una vinya o en un hort per atipar-nos de raïm, o de cireres, o de figues. Recordo que jo pujava dalt del cirerer i, per anar més de pressa, collia les cireres amb la boca, i m'empassava els pinyols i tot. D'aquesta manera quedaves amb l'estómac més ple. Un dia vaig pujar a una figuera i per aquesta raó d'agafar-les amb la boca, vaig caure de cap a terra, veient totes les estrelles (me'n recordo com si fos ara). Si menjàvem molt de raïm, se'ns omplia el ventre i no podíem caminar. De la gana que passàvem, amb els companys parlàvem del dia que podríem arribar a casa i menjar pa amb oli. Els guardes sí que menjaven bé. Recordo que un dia un guarda menjava uns talls de bacallà fregit i de tant en tant en llençava les espines sense escurar, i nosaltres ens llançàvem a terra per veure si n'agafàvem algun tros, igual que els gossos famolencs.

Quan arribaven de la Model persones grans, que no podien portar el ritme del fort treball, els guardes se'ls emportaven a "passejar" o a "beure aigua", i els mataven. L'informe (parte) que feien deia: "Baixa definitiva per ordre de la superioritat". Això ho sabem perquè ens ho contaven els nostres companys que treballaven a les oficines. Quan mataren alguna persona, ells s'ho explicaven davant nostre amb mostres d'alegria, i alguna vegada ens deien: "Demà potser us tocarà a vosaltres".

A vegades, mentre dormíem, entraven a l'església amb els "naranjeros" i els garrots. Ens feien aixecar a tots, i al primer que li tocava li preguntaven per què estava agafat. Recordo un company de 17 anys que digué: "Per cantar la marxa reial". Li digueren que la cantés, i ell no volia, és clar. Però l'obligaren a cops, i així el mataren davant de tots nosaltres.

Una vegada s'escapà un dels presos, que precisament era de les Joventuts Llibertàries, i varen afusellar els catorze restants del pelotón. Els cinc del davant, els quatre del costats i els cinc del darrera. Van ésser afusellats al cementiri del poble, i la fossa la varen fer els nostres companys, que per malalts no havien anat a treballar, dient-los que si es marejaven serien enterrats amb els morts.

S'emportaren violentament d'entre nosaltres els malalts per posar-los "a dieta", a la infermeria, i, quan defallien, eren rematats.

El bany col·lectiu amb aigua bruta davant la vexació burleta d'un grup d'invertits, a qui encarregaven la nostre neteja corporal al safareig públic del poble.

En aquests moments i moltes vegades recordo aquelles paraules de Jesús: "Déu meu, perdoneu-los, perquè no saben lo que fan".

(Continuarà.)

Joan Homar i Gibert

FA SEIXANTA ANYS. — El 6 de setembre de 1939, el "Butlletí Oficial de la Província de Barcelona" publicà una circular del governador civil, Wenceslao González Oliveros, per a recordar l'obligació de fer desaparèixer dels edificis i serveis públics i privats, així com de les entitats que en qualsevol forma es relacionessin amb el públic, tota mena d'inscripcions no redactades en l'idioma nacional (castellà).

El governador donava deu dies per a fer els canvis que fossin necessaris i amenaçava amb penyes de cent a mil pessetes diàries, segons la posició econòmica, oferint un vint-i-cinc per cent en ferm als que denunciessin casos.

LLEGIM I MEDITEM

Gener de 1890.— Vestits de bona lla-
na, estampats, amb llaços, per a nenes de
8 anys, a 35 pessetes.

Setembre de 1938.— Torre molt boni-
ca a Valldoreix, garatge i dos pisos. 60.000
pessetes.

Abril de 1999.— Pis de 90 metres qua-
drats, dues habitacions, bany, cuina. 15 mil-
lions de pessetes.

*Assigna a cada veí la seva vivenda, el
seu animal i el seu vehicle.*

—L'Antoni té un
gos.

—L'amo del gat
té un turisme.

—L'amo del ca-
vall viu a la dreta del
Pere.

—El Pere viu a la
dreta de l'Antoni.

—En Marc té
una moto.

—El lluis viu a l'esquerra de l'amo del
canari.

—El propietari de la moto viu a la dreta
del propietari de la furgoneta.

—Un té un camió.

*Fixa't en aquestes lletres i en aquests
números:*

A 01 / B 02 / C 03 / D 04 / E 05
/ F 06 / G 07 / H 08 / I 09 / J 10
/ K 11 / L 12 / M 13 / N 14 / O 15
/ P 16 / Q 17 / R 18 / S 19 / T 20
/ U 21 / V 22 / W 23 / X 24
/ Y 25 / Z 26

*Ara desxifra el missatge següent i lle-
geix la frase que en resulta:*

12 01
03 15 18 11 12
22 01
03 01 14 20 01 18
01 12
16 01 12 01 21
04 03
12 01
13 21 19 09 03 01

Hem fet servir, senzillament, núme-
ros per a simplificar la feina dels pobres

impressors (treba-
lladors de la im-
premta on es fa
aquest BUTLLETÍ),
però...

Però tu et pots
inventar un altre codi
secret. Pots combi-
nar punts, ratlles, col-
lors, figures geomè-
triques, dibuixos de tota mena...

triques, dibuixos de tota mena...

La llegenda de perquè els gossos
empaiten els gats i els gats empaiten les
rates:

En els anys tirurany, els gossos i
els gats van escriure un pacte. Es com-
prometien a no molestar-se mai. El pa-
per el van guardar en un bagul amb pany
i clau.

Un dia, un gos va empaitar un gat.
Com que no van poder resoldre el con-
flicte, van anar a revisar el pacte. En obrir
el bagul, es van adonar que les rates s'ha-
vien menjat el paper. Des d'aleshores, els
gats empaiten les rates i els gossos em-
paiten els gats.

Carmina

DARRERES ACTUACIONS I NOVA TEMPORADA

Durant aquest estiu l'Esbart, com és costum, ha fet les corresponents actuacions per diferents llocs, entre les quals és de destacar les fetes pel Cos de Dansa a Platja d'Aro per la Festa Major el 15 d'agost i, després, a l'hotel Platja Park l'11 de setembre. Hores abans havia actuat a Sant Sadurn d'Anoia. I la següent ballada fou a l'hortenca **plaça de Santes Creus** (vegeu la foto d'aquesta pàgina —feta per Jaume Puig— i la de la portada), com a preludi del pregó de la Festa Major d'Horta 1999, fet per un antic dansaire, en **Jordi Martínez**, el Ciscu de *Nissaga de poder*.

Com sempre, el nostre Esbart tingué èxit a tot arreu; sobretot, després de la immillorable actuació del mes de juny en la gala "Batecs".

El 15 de setembre feu la tradicional ballada de Festa Major. Hi participaren majoritàriament el Grup de Pares amb el suport del Grup Juvenil i del Cos de Dansa. Aquesta actuació la van compartir amb l'esbart Joventut Nostra. El tema: el País Valencià i les illes Balears.

Nou curs.— Ha començat el curs 1999/2000. Els dansaires fa temps que assagen. Esperem que ens oferiran uns resultats esperançadors per al futur de l'Esbart.

Quant a les col·laboracions, he vist que hi ha un grup de pares molt fermes que participen de ple en les tasques de cada grup. Els desitjo sorti i l'èxit que es mereixen per l'interès que hi posen. Fem pinya tots... i endavant!

Aniversari.— Una de les persones més vinculades a l'Esbart va celebrar el seu 50è aniversari: la **Mercè Saló**, dansaire del Grup de Pares i membre de la Junta. Tot l'Esbart

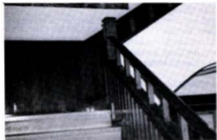
li desitjà moltes felicitats. Que per molts anys la puguem veure entre nosaltres.

Notes.— Aprofito l'ocasió per felicitar la secció de **Teatre** dels Lluïsos per la divertida actuació a la plaça Eivissa amb la posta en escena de *Contes políticament correctes*. Molt bé. Sembla que tornem a tenir una bona secció teatral a casa.

També val la pena destacar la tasca que la Secció d'Animació Infantil fa en benefici dels més petits de la casa, futur planter de socis. Molt bé, nois. Endavant!

Daniel Comas i Güell

CONCURS "UN RACÓ DELS LLUÏSOS"

Reconegut el lloc de la fotografia del BUTLLETÍ 60 (la porta de Secretaria), s'ha rifat un rodet fotogràfic entre els encertants.

Guanyador: **Manel Arjona**.

Concurseu. ¿On és aquest nou "racó dels Lluïsos"?

Poseu les respostes a les **capses** que trobareu al Cafè i a Secretaria.

Premiarem amb un altre rodet fotogràfic.

Regals per a la família i als amics...

El regal d'escoltar. No hi estem massa acostumats. Diem que no ens escolten; però nosaltres, sabem escoltar? Sense interrompre, sense preparar la resposta... només escoltant. És el que més necessitem... els petits, els joves i la gent gran. (No costa diners, però suposa un gran cor.)

El regal del joc. A tots ens agrada jugar (tennis, escacs, ordinador...). Juga al joc que els altres vulguin. Encara que perdís, hi sortiràs guanyant, perquè hauràs compartit un plaer.

L'història no diu de Christo
Que hagues encès may cap misto.

(Del llibre *Los Cent Conceyls del Conceyl de Cent*, de Pompeu Gener, publicat a la biblioteca Popular Catalana "Vell i Nou", de l'Editorial Millà.

Nova adreça de la
nostra

Pàgina Web:

<http://club.telepolis.com/lluïsos>